

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ВИРШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ»

Студентки 4 курсу, 19 групи
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

*(підпис сту-
дента)*

Шарій Іванни
Віталіївни

Науковий керівник
к. держ. упр.

*(підпис керів-
ника)*

Мірко
Наталія
Вікторівна

Гарант освітньої
програми
к. держ. упр.

*(підпис га-
ранта)*

Динник
Ірина Петрівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«30» грудня 2022 р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Шарій Іванна Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Співробітництво територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення»

Затверджена наказом ректора від «26» грудня 2022 р. № 3711

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 12.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні, на підставі аналізу законодавчих джерел та статистичної інформації, негативних і позитивних чинників механізмів співробітництва територіальних громад, а також визначення перспективних аспектів у досліджуваному напрямі.

Об'єктом дослідження є процес реалізації співробітництва територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення.

Предметами дослідження є теоретико-методичні та прикладні засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

1.1 Сучасний стан та тенденції розвитку співробітництва територіальних громад в Україні

1.2 Аналіз впровадження проектів співробітництва громад

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

2.1 Формування та реалізація державної політики розвитку територіальних громад

2.2 Розроблення заходів щодо удосконалення механізмів співробітництва територіальних громад

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

5. Календарний план виконання роботи

№ п о р т	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2023	20.03.2023

4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2023	20.04.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 10.05.2023	10.05.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 10.05.2023	10.05.2023
7	Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи	До 12.05.2023	12.05.2023
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	12-05. 17.2023	12-05. 17.2023
9	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 22.05.2023	До 22.05.2023
10	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

(прізвище, ініціали, підпис)

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

9. Завдання прийняв до виконання студент

Шарій І.В

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Одним із першочергових завдань сьогодні є реформування інститутів територіальної організації влади і в свою чергу підвищення ефективності функціонування системи публічної влади на місцях. Тому дослідження проблем регулювання міжмуніципального співробітництва територіальних громад набуває особливого значення в контексті пошуку найбільш оптимальних шляхів реформи місцевого самоврядування.

Метою роботи є поглиблення теоретичних положень, аналіз та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності публічного управління в сфері співробітництва територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення.

В випускній кваліфікаційній роботі досліджено сучасний стан співробітництва громад в Україні; узагальнено інформацію щодо впровадження проектів співробітництва громад; проаналізовано діяльність Рокитнянської громади на

предмет ефективності співробітництва з іншими громадами; узагальнено рекомендації щодо удосконалення співробітництва між громадами.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Завдання визначені метою дослідження, виконані. Зміст і рівень виконання роботи свідчить про достатню підготовку бакалавра. В цілому робота виконана відповідно до методичних рекомендацій та заслуговує позитивної оцінки, рекомендована до захисту, а її автор, Шарій Іванна Віталіївна, на присвоєння ступеня бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____
(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента _____
(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____
(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____
(підпис)

«12» травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ	6
1.1 Сучасний стан та тенденції розвитку співробітництва територіальних громад в Україні	6
1.2 Аналіз впровадження проектів співробітництва громад	9
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ	20
2.1 Формування та реалізація державної політики розвитку територіальних громад	20
2.2 Розроблення заходів щодо удосконалення механізмів співробітництва територіальних громад	22
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	36

ВСТУП

Важливу роль у розбудові України як соціальної, правової та демократичної держави відіграє впровадження реформи децентралізації, яка визначає процес розбудови системи об'єднаних територіальних громад - основної мети місцевого самоврядування. Створення об'єднаних громад є основою для формування сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації та захисту її прав. Децентралізація системи надання послуг є одним з найактуальніших напрямків реформ в сучасній Україні.

Законом України "Про співробітництво територіальних громад" № 1508-VII від 17.06.2014 року надає територіальним громадам правові засоби для об'єднання своїх ресурсів з метою розв'язання наявних проблем та/або економії бюджетних коштів шляхом створення спільних підприємств, об'єднань і служб та реалізації спільних проектів отримано [2].

При практичному застосуванні положень вищевказаного закону багато місцевих проблем вирішуються сьогодні шляхом співфінансування (утримання) муніципальних підприємств, у тому числі полігонів твердих побутових відходів, та реалізації різноманітних спільних проектів, однак у ситуаціях, коли триває процес добровільного об'єднання територіальних громад, рівень життєздатності громади, співпраця як ефективний спосіб підвищення рівня життєздатності громади залишається недооціненою.

Актуальність теми полягає у тому, що запровадження співробітництва у діяльність об'єднаних територіальних громад дає змогу сфокусуватися на потребах громадян та поліпшити умови для забезпечення належної, а головне – швидкої реалізації громадянами своїх прав і інтересів. А саме розвіток інституту співробітництва громад дасть змогу поліпшити якість, швидкість, ефективність надання публічних послуг, не зважаючи на власні обмеження, обмеження матеріального чи іншого планів.

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні, на підставі аналізу законодавчих джерел та статистичної інформації, негативних і позитивних чинників механізмів співробітництва територіальних громад, а також визначення перспективних аспектів у досліджуваному напрямі.

Для досягнення поставленої мети поставлені наступні завдання:

1. Проаналізувати сучасний стан співробітництва громад в Україні.
2. Узагальнити інформацію щодо впровадження проектів співробітництва громад.
3. Здійснити аналіз діяльності Рокитнянської громади на предмет ефективності співробітництва з іншими громадами.
4. Надати рекомендації щодо удосконалення співробітництва між громадами.

Об'єктом дослідження є процес реалізації співробітництва територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення.

Предметами дослідження є теоретико-методичні та прикладні засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва.

Методи дослідження:

- системний підхід – для теоретичного визначення сутності співробітництва територіальних громад та його оцінки;
- методи порівняльного аналізу та синтезу – для виявлення закономірностей забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад в результаті міжмуніципального співробітництва;
- статистичні методи для оцінки ефективності стимулювання співробітництва територіальних громад;
- економіко-математичне моделювання – для обґрунтування впливу інструментів державної політики на співробітництво територіальних громад.

Практична цінність цього дослідження, що розкриває деякі аспекти питань співробітництва, доволі велика, але неможливо досягнути неосяжне, і тому розвивати та просувати обрану тематику можна навіть після уваги науковців.

Структура випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Роботу викладено на 35 сторінках, що містить 1 рисунок та 2 таблиці.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

1.1 Сучасний стан та тенденції розвитку співробітництва територіальних громад в Україні

Міжмуніципальне співробітництво - досить нова практика в системі місцевого самоврядування в Україні, однак світовий досвід демонструє, що міжмуніципальне співробітництво відкриває доступ до нових фінансових джерел, дає змогу оптимізувати адміністрування та підвищити ефективність місцевого управління, підвищити якість надання адміністративних послуг, сприяє сталому соціально-економічному розвитку регіону та підвищенню рівня життя населення.

До форм співробітництва територіальних громад можна віднести:

- створення спільного органу управління;
- створення спільних інфраструктурних об'єктів;
- спільне фінансування інфраструктурних об'єктів;
- делегування виконання завдань;
- реалізація спільних проєктів.

Законом України «Про співробітництво територіальних громад», зазначено, що співробітництво територіальних громад – це відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених законом формах. Автори колективної монографії «Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти» уточнюють, що співробітництво територіальних громад або міжмуніципальне співробітництво – це «самостійна та під власну відповідальність діяльність територіальних громад та органів місцевого самоврядування з вирішення спільних питань місцевого значення [2].

Метою цієї діяльності є створення належних умов проживання на території, підвищення ефективності надання публічних послуг населенню. Зазначена діяльність – багатогранна і багатоаспектна, вона охоплює всі сфери життєдіяльності громади – інфраструктурну, житлово-комунальну, освітню, охорону здоров'я, екологічну та соціальну безпеку тощо».

Звісно, як в інших сферах діяльності та й інститутах є свої переваги та недоліки. Отже, розпочнемо з позитивного боку співробітництва територіальних громад, до якого треба віднести [33]:

- сприяння розвитку ЦНАПів та підвищення якості публічних послуг;
- розвиток інфраструктури;
- обмін досвідом та знаннями, розвиток комунікації та корпоративної культури;
- сприяння вирішенню складних завдань;
- підвищення рівня суспільного життя
- доступ до нових фінансових ресурсів;
- оптимізація адміністрування та видатків бюджету.

А недоліками досліджуваного співробітництва територіальних громад є:

- конкуренція за фінансові ресурси;
- високий рівень корупції;
- низький рівень поінформованості щодо специфіки співпраці;
- низький рівень довіри до влади;
- низький політичний інтерес, страх втратити владу, недостатні мотивація та готовність до співпраці;
- недостатній досвід, необхідність зовнішнього консультування щодо підготовки проєктів співпраці;

Співробітництво передбачає, що територіальні громади на договірній основі об'єднують свої можливості та ресурси для вирішення низки питань, і чим вищим є ступінь автономії громад, тим більші їх можливості до співпраці з іншими зацікавленими територіальними громадами. Співробітництво громад – це

одна з можливостей розвитку територій. Власне завдяки міжмуніципальному співробітництву (ММС) можна посилити спроможність громад, вирішувати питання місцевого розвитку, ефективніше виконувати свої повноваження, надавати якісні послуги населенню, тощо.

Закон визначає п'ять форм співробітництва між територіальними громадами, які надають, серед іншого, широкий спектр можливостей для співпраці [2]:

- 1). Делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва реалізацію одного чи кількох завдань із передачею йому відповідних ресурсів;
- 2). Спільна реалізація проекту. Це означає акумулювання ресурсів на певний період часу з метою координації діяльності партнерів по співробітництву та спільної реалізації відповідних заходів;
- 3). Співфінансування (утримання) партнерами по співробітництву підприємств, установ та організацій (об'єктів інфраструктури), що перебувають у комунальній власності; та
- 4). Спільне заснування сторонами співробітництва комунальних підприємств, установ та організацій (об'єктів спільної інфраструктури); та
- 5). Створення суб'єктами співробітництва спільних операційних організацій для спільного здійснення повноважень, передбачених законом [2].

Ці форми співробітництва можна умовно поділити на господарсько-правові (форми, пов'язані з будівництвом і фінансуванням інфраструктурних об'єктів та реалізацією проектів) та публічно-правові (форми, пов'язані з реалізацією повноважень органів місцевого самоврядування) [4]. Процес становлення організації співробітництва територіальних громад за кожною із наведених вище форм здійснюється за певним алгоритмом, що формується із низки логічно-послідовних кроків, яку наведено на рисунку 1.

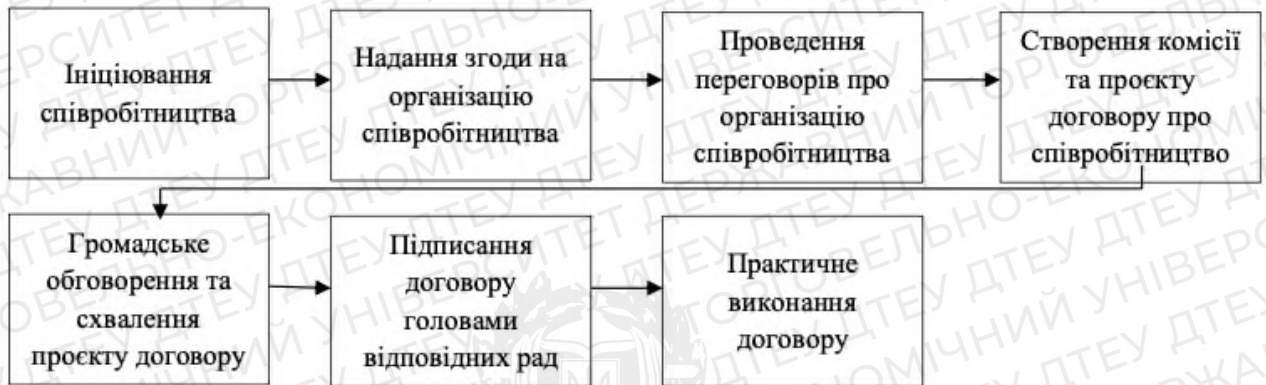

Рис. 1. Етапи процесу встановлення співробітництва територіальних громад

Джерело: складено автором за [4]

Проекти співробітництва найбільше реалізується у таких галузях: ЖКГ, управління твердими побутовими відходами, розвиток місцевої пожежної охорони, освіта, охорона здоров'я, соціальне забезпечення та надання адміністративних послуг [45].

На сьогодні в Україні реалізується декілька міжнародних програм щодо підтримки місцевих ініціатив та ММС. Зокрема, «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку ПРООН в Україні», а також Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO. Позитивний досвід окремих громад в Україні, які успішно реалізували конкретні проекти розвитку за рахунок залучених або власних ресурсів, доводять, що передумовами сталого розвитку на місцевому рівні є, перш за все, зацікавленість сільських, селищних, міських голів і депутатів місцевих рад, а також активістів громад у нововведеннях; згуртована ініціативна громада; ефективне використання наявних економічних ресурсів на засадах проектного управління, вироблення власної стратегії розвитку; впровадження інновацій.

1.2 Аналіз впровадження проектів співробітництва громад

Водночас розвиток міжмуніципального співробітництва ускладнюють наступні зовнішні фактори [32]:

1. Процедурні складності, що виникають при намаганні реалізації норм Закону України «Про співробітництво територіальних громад», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», цивільного законодавства, що регламентує господарську діяльність органів публічної влади в межах міжмуніципального співробітництва.

2. Відсутність стимулів до підвищення ефективності господарювання внаслідок збереження та укріплення моделі превалювання бюджетного вирівнювання муніципалітетів перед бюджетною автономією. Така модель стимулює муніципалітети зберігати принципи формування бюджетів, що орієнтовані на збільшення (або, хоча б, збереження) існуючої системи витрат, а не на результат.

3. Відсутність чіткого методичного супроводу міжмуніципального співробітництва як з боку держави, так і з боку експертного товариства.

4. Недостатнє стимулювання даного процесу державою.

5. Спілки та асоціації муніципальних утворень поки не стали в повній мірі:
- ділянкою обміну досвідом між муніципальними утвореннями та каналом постачання послуг з муніципального розвитку;
- каналом зовнішніх зв'язків та залучення ресурсів недержавного сектору;
- центром з організації консультативної, методичної проваджувальної допомоги муніципалітетам, що об'єдналися в спілку для рішення своїх спільних проблем.

До внутрішніх можна віднести наступні фактори [32]:

1. Відсутність у муніципалітетів гострої потреби в об'єднанні ресурсів. Немає тому, що в них вистачає засобів на виконання повноважень, а тому, що законодавство дає інші можливості, наприклад, передачу повноважень від менш забезпечених до більш забезпечених муніципальних утворень (від поселень – муніципальним районам). Цю можливість поселення часто використовують, причому передають фактично без засобів відшкодування витрат. Дана модель для

міжмуніципального співробітництва не підходить, бо потрібно мати якісь ресурси (грошові, матеріальні, кадрові), які підуть в обіг.

2. Відсутність навичок ефективного господарювання через низьку кваліфікацію муніципальних службовців.

Маємо усі підстави зробити висновок, що міжмуніципальне співробітництво є побічним продуктом подальшої децентралізації і отримав у спадок усі недоліки її впровадження.

Детальний аналіз здійснювався на основі даних з відкритих джерел про співробітництво Рокитнянської селищної, для чого на першому етапі була проведена робота з вивчення та структурування соціально-економічного паспорту досліджуваної громади.

Рокитнянська селищна територіальна громада, що взята як об'єкт кваліфікаційного проекту, — це територіальна громада в Україні, в Білоцерківському районі Київської області. Адміністративний центр — смт Рокитне [51].

Площа громади — 665,8 км², населення — 26 153 особи (2020) [51].

Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання всіх селищних і сільських рад Рокитнянського району.

У складі громади 1 смт (Рокитне) і 22 села [51]:

- Бакумівка
- Бирюки
- Бушеве
- Житні Гори
- Запруддя
- Калинівка
- Колісникове
- Луб'янка
- Люба
- Маківка
- Насташка
- Нова Маківка
- Ольшаниця
- Острів
- Першотравневе
- Пугачівка
- Ромашки
- Савинці
- Синява
- Телешівка
- Троїцьке
- Шарки

Старостинські округи громади

- №1 Шарки, Калинівка, Першотравневе, Луб"янка, Любка
- №2 Ольшаниця, Бушеве
- №3 Запруддя, Телешівка, Ромашки, Бакумівка
- №4 Житні Гори, Савинці, Маківка, Нова Маківка
- №5 Острів, Троїцьке, Бирюки, Пугачівка
- №6 Синява
- №7 Насташка, Колесникове

Відстань до м. Київ залізницею 100 км, автошляхами – 95-120 км. Загальна площа земель селищної ради становить 66151,9 га.

Населені пункти громади лежать у південній частині Київської області на правобережжі.

Поверхня платоподібна, пологохвиляста, розчленована річковими долинами, густою мережею ярів та балок. Найбільша річка - Рось, її притоки Гороховатка і Рокита (басейн Дніпра).

Поширені чорноземи малогумусовані (75 % площі) та чорноземи опідзолені, а також темно-сірі опідзолені ґрунти. Основні деревні породи: сосна, дуб, ясен, клен, граб. В громаді в наявності та розробляються корисні копалини: граніти, пісок, глина.

Загальна площа земель селищної ради становить 66151,9 га, із них сільськогосподарські землі 47076,18 га, в тому числі:

- земель запасу -1094,55 га,
- пасовища – 1864,74 га,
- багаторічні насадження – 0,375 тис. га,
- ліси та інші лісовкриті площі займають 14108,5 га, - забудовані землі – 2871,1 га,
- землі водного фонду - 1889,3 га.

Основні галузі виробництва:

- сільське господарство;
- добувна галузь;
- переробна галузь.

Агропромисловий комплекс громади включає 63 підприємства, які займаються сільськогосподарським виробництвом, з яких: 41 сільськогосподарське підприємство різних форм власності та 22 фермерських господарств.

На території громади було зібрано пшениці 149144,10 центнерів з площі 2441,66 га, урожайність-61ц з 1га, ячменю озимого зібрано 19864,1ц з площі 319,43га, урожайність-62,2ц з 1 га, ячменю ярого-21525,2центнерів з площі 483,23га, урожайність- 44,5 з 1 га, жита озимого 1561,4 центнерів з площі 30,55 га, урожайність 51,1ц з 1 гектара.

Сої зібрано 21914,9 центнерів з площі 606,42 га, урожайність-36,1ц з 1га, ріпаку озимого-40003,7центнерів з площі 1245,99 га, урожайність 32,1ц з 1 га, соняшнику- 70662,5 центнерів з площі 2155,87га, урожайність 32,8ц з 1 га.

Основні галузі рослинництва: вирощування зернових (пшениця, ячмінь, кукурудза), вирощування олійних культур (соняшник, ріпак, соя).

Найбільш поширеними напрямками спеціалізації господарств на території громади в даний час залишаються молочне скотарство та свинарство. В даній галузі на початок 2022 року налічується 2455 голів великої рогатої худоби, з них поголів`я корів становить 1187 голів та 12522 голів свиней.

Промислові підприємства [51]:

- ПП „Сімоп”
- ТОВ „КСЛ”
- ТОВ „РКДЗ”
- ТОВ “Граніт Інвест Рокитне”
- ТОВ “ОКДЗ”
- ТДВ „Рокитнянський спецкар’єр”
- ТОВ”Завод “Енергія”
- ТОВ “Мисливський клуб Грибінник”

Споживчий ринок

Торгівельна мережа громади нараховує 231 заклад торгівлі.

В громаді працює 11 магазинів мережевої торгівлі: «Аврора», «Фора», «Наша ряба», «EVA», КД «Вацак», «Кулиничі», «Брусилівські ковбаси», «Київстар», «Форнетті», «Карапишівські ковбаси» та «АТБ» [51].

Мережа закладів ресторанного господарства громади налічує 20 одиниць: 4 ресторани, 14 кафе та 2 бари.

Мережа побутового обслуговування населення Рокитнянської громади надає 12 послуг, що надаються об'єктами різних форм власності, які забезпечують досить високий рівень надання якісних послуг.

Найбільш ширшу мережу мають послуги сільського господарства, перукарень, послуги технічного обслуговування і ремонту автомобілів, послуги з перевезення вантажів, ритуальні послуги.

Зовнішньо економічна діяльність

Найбільше товарів було імпортовано із Китаю – 37 210,0 тис. грн., Російської Федерації – 24375,5 тис. грн., Угорщини – 19722,7 тис. грн., Білорусі – 18071,4 тис. грн., Польщі – 17342,8 тис. грн., Хорватії – 9919,6 тис. грн., Японії – 9895,9 тис. грн., Данії – 7231,2 тис. грн., Австрії – 7229,6 тис. грн., США – 5951,1 тис. грн. та Нідерландів – 3602,0 тис. грн. [51]

У 2021 році 9 підприємств експортували до 15 країн світу 11 груп товарів на суму 157 722,2 тис. грн. [51]

По групах товарів найбільше було експортовано яєць курей, на суму 77739,0 тис. грн., кукурудзи – 49727,3 тис. грн., харчових продуктів, не включених до інших угруповань – 13967,9 тис. грн., пшениці і суміші пшениці та жита(меслин) – 12209,0 тис. грн., соєвих бобів – 1854,6 тис. грн., аміаку безводного або у водному розчині (нашатирий спирт) – 827,6 тис. грн., сорго зернового – 728,3 тис. грн., деревина паливна у вигляді колод, полін, хмизу, гілок, тирса – 620,6 тис. грн.

Найбільше товарів було експортовано в Латвію на суму 83100, 0 тис. грн., Іспанію – 28910,9 тис. грн., Нідерланди – 14049,5 тис. грн., Лівію – 12209,0 тис. грн., ОАЕ – 8642,2 тис. грн., Туніс – 6767,0 тис. грн. та Туреччину – 1854,6 тис. грн.

Територією Рокитнянської селищної ради проходять 7 внутрішніх приміських автобусних маршрутів, а також 11 міжміських маршрутів, завдяки яким мешканці мають можливість відвідати міста Київ, Білу Церкву, Богуслав, Таращу. По території Рокитнянської громади проходять автомобільні дороги загального користування державного значення довжиною 51,4 км, автомобільні дороги загального користування місцевого значення – 221, 8 км та комунальні дороги довжиною 364,8 км.

У селищі знаходиться станція Рокитне - проміжна станція Південно-Західної залізниці, розташована на дільниці Фастів I—Миронівка між зупинними пунктами Житні

Гори (відстань — 5 км) і Бушеве (8 км). Відстань до ст. Фастів I — 67 км, до ст. Миронівка — 36 км. Від станції відходить лінія до станції Тараща (21 км).

Середня освіта

Кількість загальноосвітніх – шкіл 17 (з них 6 шкіл розташовані в Рокитному) : 8 -закладів загальної середньої освіти; 5- гімназій; 1-Рокитнянський ліцей-Мала академія наук; 1 - опорний заклад; - 1 - заклад освіти; 1 – початкова школа. У громаді діє Комунальна установа «Рокитнянський інклюзивно-ресурсний центр», де навчаються діти з особливими потребами. На території громади функціонує 15 дитячих садочків [51].

Професійна освіта

Державний професійно-технічний заклад “Рокитнянський професійний ліцей” навчає за спеціальностями: оператор комп'ютерного набору, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, кухар, кондитер, штукатур, лицювальник пли-

точник, маляр, столяр будівельний, верстатник деревообробних верстатів, слюсар-ремонтник, електрозварник ручного зварювання, офіціант. Рокитнянський ТСОУ навчає за спеціальностями: водії категорії А, А1, В, С, С1, Д, СЕ.

Охорона здоров'я

В громаді функціонує КНП Рокитнянської селищної ради Білоцерківського району Київської області “Рокитнянська багатoproфільна лікарня”, на 140 стаціонарних ліжок. Первинну медичну допомогу надають: КНП «Рокитнянський Центр первинної медико-санітарної допомоги» (центральна амбулаторія); 7 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини; 15 фельдшерських пунктів. На території громади розташовано 11 аптечних закладів.

Історичне надбання

На сьогоднішній день туризм перебуває на стадії розвитку. Зручне географічне розташування, сприятливий клімат, різноманітний рельєф, культурно-історична спадщина, курортна база - усі ці фактори зумовлюють конкурентні переваги Рокитнянщини на ринку туризму в Україні. Рокитнянщина славиться чималою кількістю унікальних туристичних місць. На обліку в громаді знаходиться 38 пам'яток історії та культури, з них: археології – 6, історії – 23, мистецтва – 3, архітектури - 5. В урочищі «Піщане» є дві бази відпочинку в сосновому лісі з піщаним пляжем на річці Рось – «Лісова казка» та «Лісотель». На узбережжі в с. Острів розташований розважальний комплекс «Водограй» з рестораном, баром, озерцем та експозиціями народно-ужиткового мистецтва, територія озеленена, уквітчана й чиста. У селі Синява гостинно приймає відвідувачів готельно - ресторанний комплекс «Старий млин», та ферма страусів.

На території громади розташовано: 1 центральний парк; 37 - пам'яток історії та культури, з яких 6-пам'яток археології; 23- історії; 3-мистецтва; 5-архітектури. На території є археологічні пам'ятки: залишки змієвих валів, оборонних укріплень часів Київської Русі (урочище «Піщане», смт Рокитне); залишки літописного міста Торчеськ (XI-XIII ст.) — столиці Пороського удільного князівства; залишки 11 курганів часів черняхівської культури, залишки городища біля с. Бушеве. В

даний час, проводяться археологічні розкопки Інститутом археології НАН України біля села Пугачівка.

Мережа закладів культури Рокитнящини включає: Комунальний заклад Рокитнянської селищної ради «Центральний будинок культури»; Селищний будинок культури; 18 сільських будинків культури; 20 бібліотек; дитяча музична школа.

Для надання фізкультурно-оздоровчих послуг та занять масовим спортом мешканців в громаді є: 1 стадіон; 18 спортивних залів; 5 майданчиків з синтетичним покриттям; 25 площинних майданчиків; 6 споруд з тренажерним обладнанням; 19 футбольних полів; 3 стрілецькі тири; 2 тенісні корти.

Інші соціально-економічні показники відображені в додатках - Додаток А та Додаток Б.

Як видно з соціально-економічного паспорту Рокитнянської громади, ресурсний потенціал та економічна активність є високий.

Основною метою Плану соціально-економічного розвитку Рокитнянської об'єднаної територіальної громади є створення умов для повноцінного незалежного функціонування об'єднаної громади, через зростання добробуту та підвищення добробуту населення, забезпечення позитивних змін в економіці, підвищення її конкурентоспроможності як основи для гармонійного зростання стандартів та показників економічного розвитку. План соціально-економічного розвитку визначає цілі і завдання, які спрямовані на розвиток населених пунктів громади:

- розбудова і покращення інфраструктури ОТГ;
- аналіз наявних своїх ресурсів, визначення стану демографічної ситуації, стану розвитку інфраструктури та економіки;
- створення умов для якісного та безпечного середовища життєдіяльності населення об'єднаної територіальної громади;
- визначає сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку територіальної громади.

Основна мета розвитку Рокитнянської об'єднаної територіальної громади це створення умов для:

- проведення капітального ремонту доріг;
- вирішення питань щодо збирання та транспортування твердих побутових відходів;
- покращення умов розвитку малого та середнього бізнесу, надання можливості підприємливим громадянам реалізувати свої можливості і сподівання – а також збільшити кількість товарів і послуг, які можна надати тут, на місці, а не їздити до районного та обласного центрів;
- якісного надання всіх видів комунальних послуг;
- покращення соціальної сфери та інфраструктури в селі;
- покращення умов утримання дошкільних та шкільних навчальних закладів;
- ефективного використання наявного природно-ресурсного потенціалу;
- покращення і розвиток наявних рекреаційних ресурсів, створення бази для зеленого туризму і налагодження транспортного зв'язку для нього».

Рокитнянська селищна рада підписала угоди про співробітництво з усіма громадами Білоцерківського району, а саме з територіальними громадами:

• Маловільшанською,	• Володарською,
• Медвинською,	• Сквирською,
• Тетіївською,	• Ковалівською,
• Гребінківською,	• Таращанською,
• Ставищенською,	• Узинською,
• Білоцерківською,	• Фурсівською.

Назва угоди «Про реалізацію спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів»

Зміст угоди формальний і стандарний (Додаток В).

Співробітництво ґрунтується на принципах:

- 1) законності;
- 2) добровільності;
- 3) взаємної вигоди;
- 4) прозорості та відкритості;
- 5) рівноправності учасників;
- 6) взаємної відповідальності суб'єктів співробітництва за його результати.

Згідно цих критеріїв здійснюється оцінка результатів співробітництва.

В реальності угода носить формальний характер, адеж відсутня будь-яка інформація щодо планування або звіть про проведену в її межах роботу. Це означає, що роботу в межах угоди треба удостоналювати та конкретизувати.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ВЗАЄМОДІЇ ТЕРИТРИАЛЬНИХ ГРОМАД ПІД ЧАС КОМПЛЕКСНОГО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

2.1 Формування та реалізація державної політики розвитку територіальних громад через співробітництво

Співробітництво територіальних громад в Україні сьогодні є одним з найважливіших напрямів реформи місцевого самоврядування. Суспільні процеси розвитку у всіх сферах діяльності давно вийшли за межі однієї громади. Потреби розвитку часто не відповідають фактичним можливостям кожної окремої громади. Самостійно та чи інша громада, не маючи достатньо фінансових, майнових ресурсів тощо, не спроможна реалізувати на своїй території великі інвестиційні проекти, що можуть забезпечити сталий розвиток у майбутньому. Це стосується інфраструктури, соціально-культурних об'єктів, охорони навколишнього середовища тощо.

Аналіз Реєстру договорів про співробітництво територіальних громад показав, що починаючи з кінця 2014 року до 1 травня 2023 року укладено 926 договорів [36]. Найбільшу кількість договорів (61%) укладено у формі реалізації спільних проектів, заходів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів.

Однією з причин вибору реалізації спільних проектів стала можливість оперативного вирішення проблем та застосування спрощеної процедури укладання договорів, оскільки для підготовки проекту договору можуть не застосовуватися процедурні вимоги, зокрема:

- ініціювання співробітництва та надання згоди місцевою радою на організацію співробітництва;
- створення комісії з підготовки проекту договору про співробітництво;

- прийняття місцевою радою рішення про схвалення проекту договору про співробітництво.

23% укладених договорів припадає на форму спільне фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності. Укладання договорів за цією формою дає можливість невеликим громадам утримувати деякі заклади, і, тим самим забезпечувати жителів громад необхідними послугами, або покращити якість вже наявних послуг за рахунок акумуляції ресурсів [36]. Відносно активне застосування форми співпраці спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій, зумовлене наявністю у одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури. Це дозволяє іншим суб'єктам здійснювати лише витрати на утримання об'єктів комунальної інфраструктури та користуватись їх продуктом і послугами рівноцінно. Особливістю цієї форми співробітництва переважно короткий термін – 1 рік, тому що кошторис витрат на утримання затверджується в структурі місцевого бюджету щорічно.

Закон не обмежує кількість учасників співробітництва, тож громади виходять з власних потреб і очікувань. Якщо всім учасникам потрібна спільна координація, то утворюється, наприклад, спільний орган управління. Як правило, це здійснюється в межах укладення багатосторонніх договорів. Ролі та порядок взаємодії всіх учасників у такому випадку закріплюється у спільному документі.

Якщо подібна координація не потрібна, укладається кілька двосторонніх договорів. Зокрема, окремі двосторонні договори укладаються, як правило, якщо кілька невеликих громад одночасно хочуть взаємодіяти у форматі «фронт-офіс/бек-офіс» з більшою громадою. У цьому разі менші громади між собою фактично не взаємодіють, тож кожна з них фактично закріплює зв'язок лише з місцевою радою, яка виконує функції бек-офісу (суб'єкта надання певних послуг, здійснення повноважень) – тобто, багатосторонній договір в такій ситуації не укладається, оскільки він може лише ускладнити зв'язок громад, а отже укладаються окремі договори з кожною з громад.

Спостерігається нерівномірний територіальний розподіл укладених договорів. Варто зауважити, що відсутність в стратегічних планах розвитку територіальних громад положень щодо можливого співробітництва можна вважати недоліком. Тож багатьом громадам ще є над чим працювати.

Щодо напрямів укладання договорів, то найбільше договори стосувалися соціально-гуманітарної сфери (освіта, охорона здоров'я, соцзахист). Значно менша кількість договорів щодо сфери ЖКГ, благоустрою, утилізації твердих побутових відходів, транспорту.

Вибір цих сфер є досить показовим – адже укладання договорів співробітництва дає можливість громадам, особливо невеликим, утримувати деякі дороговартісні заклади і тим самим забезпечувати населення необхідними послугами або покращити якість вже наявних послуг за рахунок акумуляції ресурсів.

Важливе значення в організації співробітництва має тривалість цього процесу найбільш стабільним і результативним можна вважати співробітництво тривалістю не менше 3-5 років.

2.2 Розроблення заходів щодо удосконалення механізмів співробітництва територіальних громад

Як відомо, кількість громад, які впроваджують використання механізму муніципального співробітництва, в Україні поступово зростає з кожним роком, що є позитивним виявом, адже воно є дієвим інструментом місцевого розвитку та механізмом управління.

Збільшення підписаних договорів про співпрацю між об'єднаними територіальними громадами свідчить тільки про те, що Україна на правильному шляху, та те, що наявний видимий успішний досвід такої діяльності в розвитку економічної та соціальної сфер окремих територій.

Водночас, що ресурс муніципального співробітництва на сьогодні повністю не використовується. Для цього необхідно проводити семінари, бесіди, конференції для навчання та просування відповідальних осіб, що будуть налагоджувати процес співробітництва між громадами.

Для ще більшої кількості підписаних договорів потрібно поширювати інформацію про успішний досвід співпраці інших громад, використовувати в агітаційній діяльності іноземний досвід та приклад, а також ділитися перевагами та корисними сторонами співробітництва.

У фінансовій децентралізації є один недолік – фінансова неспроможність, а саме - якість та фінансова можливість забезпечувати населення громади залежить від чисельності жителів. Звісно, органи місцевого самоврядування можуть ефективно забезпечувати реалізацію своїх повноважень, але виникає питання як же можна забезпечити громаду з малою кількістю населення. Одна з рекомендацій - більшим територіальним об'єднанням громадам співпрацювати з меншими та, об'єднавшись, вирішувати спільні питання і реалізовувати надання потрібних послуг у співфінансуванні. Нові вигоди для територіальних громад як суб'єктів співробітництва можуть бути різними, наприклад: створення ресурсів для надання послуг, які є недоступними для малих громад, заощадження витрат під час надання певних видів послуг, підвищення якості послуг, краща координація у плануванні майбутнього розвитку, більш ефективна та прозора політика розвитку.

На користь співробітництва, а також задля його поглиблення рекомендується наступне:

1. Процес співробітництва дає більш широкі в межах відновлення спроможності та сприятиме оптимальному вирішенню питань щодо надання послуг мешканцям.
2. Для організації співробітництва і його ефективного впровадження в кожній територіальній громаді мають бути створені належні умови, зокрема:

- кадрове забезпечення – підбір фахівців по роботі з проєктами за напрямом «співробітництво територіальних громад»;
- поінформованість, насамперед, депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів, про сталу нормативну можливість укладення договорів про співробітництво з іншими громадами
- розуміння процедури укладення договорів про співробітництво територіальних громад (особливо щодо спільного фінансування (утримання); утворення спільних комунальних підприємств, спільних органів управління);
- наявність мінімально достатніх фінансових, матеріальних та інфраструктурних ресурсів для започаткування співробітництва;
- наявність консолідації між керівництвом громад та депутатським корпусом відповідних рад – потенційних партнерів;
- забезпечення принципу правонаступності щодо виконання умов договорів про співробітництво, що були укладені між громадами за участі голів та рад громад попередньої каденції.

З метою забезпечення кадрового потенціалу в громаді для налагодження співробітництва можна визначити в кожній сфері діяльності (освіта, медицина, соціальний захист тощо) одну чи кілька посадових осіб – фахівців, відповідальних за цей напрям, долучити до цієї групи юриста, фінансиста і профільних заступників сільського, селищного чи міського голови.

3. Можливе долучення громад до чинних договорів співробітництва територіальних громад.

4. При виборі форми співробітництва як делегування виконання окремих завдань потрібно визначити:

- чи має спроможність відповідна територіальна громада, потенційний партнер для співробітництва, вирішити спільне завдання іншої громади;
- чи готова інша громада виконати спільні завдання для зацікавлених територіальних громад;

– потенційні вигоди усіх територіальних громад – можливих партнерів для співробітництва громад (економія коштів, зменшення собівартості послуги за рахунок збільшення кількості її отримувачів, поліпшення якості тої чи іншої послуги за рахунок її автоматизації, збільшення бюджетних надходжень).

5. Реалізація спільного проєкту передбачає акумулювання суб'єктами співробітництва на визначений період наявних у них ресурсів та забезпечення координації діяльності з метою здійснення запланованих заходів. Ця форма є доцільною в умовах обмеженості в часі для виконання запланованого, через потребу проведення підготовчих робіт для майбутнього довготермінового співробітництва, а також у випадках, коли на початковому етапі ще не визначені майбутні форми співробітництва і, коли залучається велика кількість партнерів.

6. Для утворення спільного комунального підприємства необхідно:

- визначити певне коло зацікавлених осіб для об'єднання зусиль в певній галузі;
- визначити оптимальне місце розташування підприємства;
- врахувати можливість більшого вкладу одного з партнерів інших податкових надходжень, готовність партнерів при цьому «поступитись» повноваженнями.

7. Створення спільного органу управління передбачає:

- врахування потреб усіх партнерів саме в такому органі;
- розрахунок внесків сторін відповідно до затверджених стандартів чи норм;
- з'ясування наявності необхідних кадрів, приміщення тощо.

8. У разі, коли неможливо точно визначити предмет договору або коли громади домовляються про широкий формат співробітництва, то така взаємодія може відбуватися в одній формі або поєднувати елементи кількох форм.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Проаналізовано стан та організаційно-правові механізми регулювання співробітництва громад в Україні та визначено їх основну роль. Муніципальне співробітництво як самостійний інститут ґрунтується на принципах прозорості, відкритості, законності, добровільності, рівноправності, взаємної вигоди та відповідальності. Таке співробітництво набуває конкретної форми і таким чином сприяє забезпеченню соціально-економічного та культурного розвитку територіальних громад і підвищенню якості публічних послуг через законне та своєчасне виконання повноважень органами місцевого самоврядування.

2. Здійснивши аналіз діяльності Рокитнянської громади на предмет ефективності співробітництва з іншими громадами можна дійти висновку, що співробітництво як інструмент не використовуються на достатньому рівні і не є ефективним. Угода про співробітництво має визначати не лише цілі, завдання та основні аспекти партнерства, але й форми та засоби реалізації, включаючи правила об'єднання коштів та інших ресурсів, створення та функціонування органів прийняття рішень та координації.

3. Муніципальне співробітництво треба поглиблювати як безпосередньо в Рокитнянській громаді так і перш за все створити державні стимулятори та підтримку співробітництва. Зміст такого співробітництва можна розглядати як ефективний засіб підвищення якості надання послуг та статусу компетентних осіб і органів, які представляють органи місцевого самоврядування. Співробітництво об'єднаних територіальних громад можна також розуміти як перехідний етап у процесі реформування місцевого самоврядування України для кращого життя людей.

Правове регулювання формального співробітництва потребує значного вдосконалення. Кооперація має бути диференційована за рівнем інтеграції, можливістю реалізації повноважень та особливостями фінансування діяльності. По-перше, кооперативна форма співробітництва (закріплена законодавчо) спрямована на реалізацію проектів, створення та фінансування підприємств, установ та

організацій спільної власності (об'єктів інфраструктури, які дають можливість місцевим громадам надавати послуги та спільно вирішувати важливі місцеві питання). Основною характеристикою цієї форми співробітництва є її неурядовий характер. Другий - створення асоціацій (коаліцій громад), які є формальними юридичними структурами інтегрованого територіального співробітництва на вищому рівні для спільного вирішення більшості або всіх ключових питань регіону.

Формальна юридична структура міжмуніципального співробітництва повинна мати статус юридичної особи та власний бюджет. При цьому державна підтримка співробітництва має доповнюватися прямим державним фінансуванням проектів, що реалізуються в рамках співробітництва, передачею державного майна в управління організації співробітництва та відрахуванням до бюджету об'єднання громад надходжень від певних державних податків і зборів. Особливої уваги заслуговують процедурні аспекти ініціювання та організації співробітництва територіальних громад, питання правового регулювання здійснення повноважень органами спільного управління, основні напрями підвищення якості та ефективності надання публічних послуг та новітні форми концентрації матеріальних, фінансових, людських та інших ресурсів, інституційні, кадрові та інші ресурси для забезпечення сталого та збалансованого розвитку сіл, селищ, міст.

Оскільки міжмуніципальне співробітництво є відносно новим напрямом розвитку місцевого самоврядування в Україні, існує потреба у поширенні позитивних практик та переваг добровільного обмеження автономії територіальних громад задля підвищення якості життя громадян на їхніх територіях. Співпраця має ґрунтуватися на чітких цілях і бажанні досягти бажаних результатів через посилення солідарності та партнерства.

Посилення регіонального співробітництва також може бути досягнуто шляхом ефективною оптимізації структури управління місцевих органів влади, а також через передбачені в законодавстві та підзаконних актах соціальні стимули для співпраці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254>.
2. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року No 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
3. Мусаєва І. А. Сутність організаційного механізму державного управління фінансовим забезпеченням регіону. Ефективність держ. упр. 2016. Вип. 3. 208-215 с.
4. Любченко П. М. Співробітництво територіальних громад: теорія і практика. Конституційне та муніципальне право. Проблеми законності. 2015. Вип. 129. С.50-59. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2015_129_8
5. Королюк Т. Міжмуніципальне співробітництво як інструмент підвищення спроможності територіальних громад. URL : http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/2019_11_29_materialy_mup.pdf
6. Серьогін С. М., Шаров Ю. П., Бородин Є. І., Гончарук Н. Т. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти : монограф. ; за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. 278 с.
7. Організація співробітництва територіальних громад в Україні : практ. посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування. URL : <https://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/Organizatsiya-spivrobitnitstvateritorialnih-gromad-v-Ukrayini.pdf>
8. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування (станом на 10 жовтня 2019 р.). URL : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library>.
9. Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua> (дата звернення: 01.01.2022).

10. Braun J., Grote U. Does Decentralization Serve the Poor? Center for Development Research (ZEF-Bonn) University of Bonn, IMF-conference on fiscal decentralization 20-21 November in Washington D.C., 2000. 31 p. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/seminar/2000/fiscal/vonbraun.pdf>.
11. Глизнер С. Поняття, типи та причини запровадження децентралізації в Україні. Науковий журнал «Політикус». 2019. No1. С. 36-40. URL: http://politicus.od.ua/1_2019/6.pdf.
12. Трещов М. Децентралізація як засіб ресурсної самодостатності територіальних громад: теоретичний аспект. Теорія та історія державного управління. 2015. No2. 63 с.
13. Bahl R. The pillars of fiscal decentralization. CAF WORKING PAPERS. Venezuela, 2008. С. 55 URL: <http://scioteca.caf.com/bitstream/handle/123456789/257/200807Bahl.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
14. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е., та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. ТОВ «Софія». 2012. С. 128. URL: [https://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ya_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeysk_ih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni\(2\).pdf/](https://despro.org.ua/media/upload/decentral_zac_ya_publ_chno_vladi_dosv_d_evropeysk_ih_derzhav_ta_perspektivi_ukra_ni(2).pdf/).
15. Петренко О. Проблеми децентралізації в умовах реформування публічного управління України. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2010. No 1 (3). С. 12. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10pospuu.pdf>.
16. Лушагіна Т. Типологія та спрямованість децентралізації влади. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво- Могілянська академія"]. Серія: Політологія. 2016. Т. 273, Вип. 261. С. 7-10. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10

&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE_A=&2_S21STR=Npchdupol_2016_273_261_3.

17. Соколова О., Ковальчук А. Теоретичні засади фінансової децентралізації в умовах реформування системи державного управління. Вісник НАДУ при Президентіві України (Серія “Державне управління”). 2016. №4. С. 117-124. URL: <http://visnyk.academy.gov.ua/pages/dop/62/files/03055491-6112-48aa-87dc-dbcaeba697f5.pdf>

18. Кузькін Є. Теоретико-методологічне забезпечення розширення фіскального простору місцевого самоврядування в умовах фінансової децентралізації. Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Харків, 2019. С. 647. URL: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kuzkin-E.Yu_-Disertaciya-Vchenna-rada-D-64.055.02-2019.pdf.

19. Цимбалюк І. Сутнісна характеристика фінансової децентралізації та її вплив на формування доходів місцевих бюджетів. Регіональна економіка. 2019. №4. С. 113-119. URL: https://re.gov.ua/re201904/re201904_113_TsymbaliukIO.pdf.

20. Фещенко Н. Сутність та особливості децентралізації: понятійний апарат. Вісник ЖНАЕУ. 2016. № 1. Т. 2. С. 167-179. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/6998/1/VZNAU_2016_1_2_167-179.pdf

17. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2019 № 333-р. Урядовий кур'єр. 2019. № 67.

21. Кулішенко Т. Децентралізація державної влади: основні підходи. Вісник Донецького національного університету. Вінниця, 2018. № 1. 17-20 с.

22. Рекова Н. Можливості і напрями фіскальної децентралізації в удосконаленні інструментарію фінансової політики. Ефективна економіка. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6010>.

23. Маслов А. сутність, типи, форми, можливості і загрози децентралізації. Ефективна економіка. 2019. No 2. С. 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2019/13.pdf.
24. Петленко Ю. Фінансова децентралізація як напрямок підвищення фінансової незалежності місцевих бюджетів. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2020. No 4. С. 39-47. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/04/211-39-47.pdf>.
25. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 No 280/97-ВР. Урядовий кур'єр. 1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/280/97-%D0%B2%D1%80>.
26. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15.07.1997 No 452/97-ВР. Урядовий кур'єр. 1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/452/97-%D0%B2%D1%80>.
27. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2010 No 2542-III. Урядовий кур'єр. 2010. No 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2542-14>.
28. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 No 157-VIII. Урядовий кур'єр. 2015. No44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157>
29. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 No 1508-VII. Урядовий кур'єр. 2014. No135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>.
30. Про Раду розвитку громад та територій: Указ Президента України від 18.12.2019 No 909/2019. Урядовий кур'єр. 2019. No 244. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/9092019-31281>.

31. Про утворення та ліквідацію районів: Закон України від 17.07.2020 No 807-IX. Голос України. 2020. No122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-IX#Text/>.

32. Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні. Національний інститут стратегічних досліджень. 2020. С. 153. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-09/decentralizatsiya-i-formuvannya-polityky-regionalnogo-rozvytku-v-ukraini_0.pdf. 37. Сірик З. Фінансова децентралізація як передумова нарощення потенціалу місцевого самоврядування в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2020. No1. С. 10-20. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20201\(141\)/sep20201\(141\)_010_SirykZ.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20201(141)/sep20201(141)_010_SirykZ.pdf)

33. Сторонянська І., Патицька О. Адміністративно-фінансова децентралізація: цілі реформи та результати першого етапу. Регіональна економіка. 2019. No 1. С. 3-13. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=regek_2019_1_3/.

34. Бондарук Т. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів України. Світ фінансів. 2019. No2. С. 13. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/36268/1/%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf/>.

35. Стегней М., Лінтур І. Фінансова стійкість місцевих бюджетів як фактор впливу на інвестиційну привабливість регіону. Мукачівський державний університет. 2017. С. 1053-1060. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/181.pdf

36. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>

37. Державна казначейська служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>

38. 47. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2022). 48. Hanif I., Wallace S., Gago-de-Santos P. Economic Growth by Means of Fiscal Decentralization: An Empirical Study for Federal Developing Countries. SAGE Open. 2020. С. 12. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/2158244020968088>.

39. Когут Ю.М., Ковач-Румп Г.Л. Фінансова децентралізація в Україні та її вплив на формування місцевих бюджетів: досягнення і недоліки. Ефективна економіка. 2021. No9. 7 с. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/77.pdf/.

40. Крупник А., Дуліна О. Державний і громадський контроль у бюджетній сфері: синергія поєднання. URL: <https://samoorg.com.ua/blog/2020/12/03/derzhavnyj-i-gromadskyj-kontrol-u-byudzhethnij-sferi-synergiya-poeydnannya/> (дата звернення 30.05.2022).

41. Солонтай О. Децентралізацію вбиває постійна зміна правил та законодавства. URL: <https://agropolit.com/news/19227-detsentralizatsiyu-vbivaye-postiyna-zmina-pravil-ta-zakonodavstva> (дата звернення 30.05.2022).

42. Шевченко А. О. Муніципально-правовий статус територіальної громади в Україні та зарубіжних державах: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.02. Київ. 2020. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/17562/4/dysertats_shevchenko_ao.pdf

43. Безгін В. Як війна змінить регіональну політику в Україні: децентралізація, громади, податки, економіка. URL: <https://agropolit.com/blog/503-yak-viyna-zminit-regionalnu-politiku-v-ukrayini-detsentralizatsiya-gromadi-podatki-ekonomika> (дата звернення 31.05.2022).

44. Борщевський В., Матвеев Є., Куропась І. Війна. Громади. Децентралізація. Як налагодити ефективне управління громадами в сучасних геополітичних реаліях. URL: <https://www.prostir.ua/?news=vijna-hromady-detsentralizatsiya-yak-nalahodyty-efektyvne-upravlinnya-hromadamy-v-suchasnyh-heopolitychnyh-realiyah> (дата звернення 31.05.2022).

45. Бухтіярова М., Софій О., Крат М., Баранецький Т. Програма підтримки співробітництва громад: аналітична записка. URL: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2018/11/Analitichna-zapiska.-SHablon.pdf>

46. Сірик З. О. Проблеми та можливості співробітництва територіальних громад України. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 16. С. 102-107.

47. Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. Київ, 2017. 107 с.

48. Міжмуніципальне співробітництво: навч. посіб. / уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ, О. Курт, Ф. Тедік, Т. Журавель. Київ: Фенікс. 2012. 392 с.

49. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 10 січня 2020 року. Децентралізація: сайт: URL: decentralization.gov.ua

50. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад. Міністерство розвитку громад та територій України: сайт. 2020. URL:

<https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/reyestr>

51. Офіційний веб-сайт Рокитнянської громади <https://rokytne-gromada.gov.u>

Паспорт Рокитнянської громади

№	Найменування показника	Значення показника
1.	Чисельність населення станом на 01.01.2022 року	24822
2.	Кількість населених пунктів що входять у громаду	23
3.	Обсяг доходів (розрахунковий)	290048,5 тис.грн.
4.	Площа території громади	661,5 тис.кв.км
5.	Кількість закладів, що утримуються за рахунок бюджету органів місцевого самоврядування	41
6.	Наявність приміщень для розміщення державних органів, установ, що здійснюють повноваження	2

Відомості про населені пункти, що знаходяться на підвідомчій території Рокитнянської селищної ради

№ з/п	Назва населеного пункту	Чисельність населення станом на 01.01.2022р.	Загальна площа території км²
1	Рокитне	10395	89,2
2	Бирюки	415	20,1
3	Пугачівка	246	9,45
4	Бушеве	526	41,09
5	Житні Гори	1497	30,41
6	Запруддя	836	45,03
7	Луб'янка	184	16,3
8	Любка	10	2,1
9	Першотравневе	162	5,2
10	Маківка	252	21,2
11	Нова Маківка	282	12,9
12	Насташка	1222	44,81
13	Колесникове	126	9,84
14	Ольшаниця	1584	36,04
15	Острів	1356	48,35
16	Троїцьке	169	19,59
17	Ромашки	549	22,85
18	Бакумівка	290	22,47
19	Савинці	676	26,33
20	Синява	2293	66,97
21	Телешівка	908	42,32
22	Шарки	449	24,38
23	Калинівка	298	8,34

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства розвитку громад,
територій та інфраструктури України
_____ 2023 року № _____

**ПРИМІРНА ФОРМА ДОГОВОРУ
ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
У ФОРМІ РЕАЛІЗАЦІЇ СПІЛЬНИХ ПРОЕКТІВ**

_____ 20__ року
(місце укладення)

_____ територіальна громада
(найменування сільської, селищної, міської територіальної громади)
через _____ раду в особі _____ ГОЛОВИ _____,
(найменування сільської, селищної, міської ради) (сільського, селищного, міського) (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
яка надалі іменується Сторона-1, та _____
(найменування сільської, селищної, міської територіальної громади)
територіальна громада через _____ раду в особі _____
(найменування сільської, селищної, міської ради)
ГОЛОВИ _____, яка надалі іменується Сторона-2, а разом
(сільського, селищного, міського) (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності))
іменуються Сторони або суб'єкти співробітництва, уклали цей Договір про таке.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Сторони згідно із статтею 11 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» підготували цей Договір _____ порядку,
(зазначається про дотримання чи недотримання)
передбаченого у статтях 5 – 8 цього Закону¹.

1.2. Підписанням цього Договору Сторони підтверджують, що інтересам кожної з них відповідає спільне і узгоджене співробітництво у формі реалізації спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів.

¹ Відповідно до частини другої статті 11 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» (у редакції Закону України від 12.01.2023 № 2867-IX «Про внесення змін до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» щодо упорядкування окремих питань співробітництва територіальних громад») під час підготовки проекту договору про співробітництво у частині реалізації спільного проекту вимоги, передбачені статтями 5-8 цього Закону, можуть не застосовуватися.

1.3. У процесі співробітництва Сторони зобов'язуються визначати свої взаємовідносини на принципах законності, добровільності, рівноправності, прозорості та відкритості, взаємної вигоди та відповідальності за результати співробітництва.

2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

2.1. Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про співробітництво територіальних громад», _____, а
(назва нормативно-правового акта (ів) у відповідній сфері (ах) у разі наявності)
також з метою вирішення питань місцевого значення Сторони домовились про реалізацію спільного проекту « _____ » (далі – Проект).

(назва Проекту)

2.2. Метою реалізації Проекту є _____.
(зазначається мета реалізації Проекту)

2.3. Проект реалізується упродовж _____, починаючи із _____ 20__ року.
(зазначається строк реалізації Проекту) (дата, яка визначає початок дії цього Договору)

3. УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ, ЙОГО ФІНАНСУВАННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ

3.1. Перелік заходів у рамках реалізації Проекту:

3.1.1. _____.
(зазначаються найменування заходів Проекту)

3.2. Суб'єкт співробітництва бере участь у реалізації заходів Проекту у формі:

3.2.1. _____.
(зазначається суб'єкт співробітництва та форма його участі у рамках реалізації Проекту)

3.3. Умови та строки реалізації заходів Проекту:

3.3.1. _____.
(зазначаються умови та строки реалізації заходів Проекту)

3.4. Фінансування Проекту здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України за рахунок коштів місцевих бюджетів Сторін, обсяг яких становить: для Сторони-1 _____

(вказується сума коштів для реалізації Проекту)

та Сторони-2 _____.

(вказується сума коштів для реалізації Проекту)

3.5. Координація діяльності суб'єктів співробітництва здійснюється шляхом:

(зазначається механізм координації діяльності)

3.6. _____ рада подає до Мінінфраструктури відповідно до
(найменування ради суб'єкта співробітництва)

статті 17 Закону України «Про співробітництво територіальних громад» звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором.

4. ПОРЯДОК НАБРАННЯ ЧИННОСТІ ДОГОВОРУ, ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА/ЧИ ДОПОВНЕНЬ ДО ДОГОВОРУ

4.1. Цей Договір набирає чинності з _____.

(зазначається дата, з якої набирає чинності Договір, відповідно до статті 9 Закону України «Про співробітництво територіальних громад»)

4.2. Зміни та/чи доповнення до цього Договору допускаються лише за взаємною згодою Сторін і оформляються додатковим договором, який є невід'ємною частиною цього Договору.

4.3. Внесення змін та/чи доповнень до цього Договору здійснюється в тому ж порядку як і його укладення, крім випадків приєднання до цього Договору, що здійснюється у порядку, визначеному в статті 9² Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

5. ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ

5.1. Цей Договір припиняється у разі:

5.1.1. закінчення строку його дії;

5.1.2. досягнення цілей співробітництва;

5.1.3. невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;

5.1.4. відмови від співробітництва однієї із Сторін, відповідно до умов цього Договору, що унеможлиблює подальше здійснення співробітництва;

5.1.5. банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

5.1.6. нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності цим Договором;

5.1.7. прийняття судом рішення про припинення співробітництва.

5.2. Припинення співробітництва здійснюється за згодою Сторін у порядку, визначеному Законом України «Про співробітництво територіальних громад», та не повинно спричиняти зменшення обсягу та погіршення якості надання відповідних послуг.

5.3. Припинення співробітництва Сторони оформляється відповідним договором у кількості примірників, що відповідає кількості Сторін Договору на дату його припинення, та один примірник додатково для Мінінфраструктури, кожен з яких має однакову юридичну силу.

Один примірник договору про припинення співробітництва _____ рада
(найменування суб'єкта співробітництва)
надсилає Мінінфраструктури протягом _____ робочих днів з дати
підписання його усіма Сторонами. (зазначається строк)

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН ТА ПОРЯДОК РОЗВ'ЯЗАННЯ СПОРІВ

6.1. Усі спори, що виникають між Сторонами з приводу виконання умов цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами, а у випадку недосягнення згоди між ними – у судовому порядку.

6.2. Сторони несуть відповідальність одна перед одною відповідно до законодавства України.

6.3. Сторона звільняється від відповідальності за порушення зобов'язань згідно з цим Договором, якщо вона доведе, що таке порушення сталося внаслідок дії непереборної сили або випадку.

6.4. У разі виникнення обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору, Сторона, яка не може виконати зобов'язання, передбачені згідно з цим Договором, повідомляє іншу Сторону про настання, прогнозований термін дії та припинення вищевказаних обставин не пізніше _____ днів з дати їх настання і припинення.
(значається строк)

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про неможливість виконання Стороною зобов'язань, передбачених згідно із цим Договором, позбавляє Сторону права на звільнення від виконання своїх зобов'язань у зв'язку із виникненням обставин, зазначених у пункті 6.3. цього Договору.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням цього Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами законодавства України.

7.2. Цей Договір укладений на _____ аркушах у кількості _____ примірників,
(значається кількість аркушів) (значається кількість примірників)

що мають однакову юридичну силу, з розрахунку по одному примірнику для кожної із Сторін та один примірник – для Мінінфраструктури.

7.3. _____ рада надсилає один примірник
(найменування суб'єкта співробітництва)
цього Договору протягом _____ робочих днів з дати підписання його усіма
(значається строк)

Сторонами до Мінінфраструктури для внесення його до реєстру про співробітництво територіальних громад.

7.4. _____ рада щороку до кінця I кварталу року, наступного
(найменування суб'єкта співробітництва)
за звітним, подає до Мінінфраструктури звіт про здійснення співробітництва, передбаченого цим Договором, відповідно до статті 17 Закону України «Про співробітництво територіальних громад».

8. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ, БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ТА ПІДПИСИ СТОРІН

Сторона-1:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

_____ ГОЛОВА

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)

«___» _____ року

Сторона-2:

Юридична адреса:

Банківські реквізити:

_____ ГОЛОВА

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)

«___» _____ року

**Начальник Управління
з питань розвитку місцевого самоврядування,
територіальної організації влади та
адміністративно-територіального устрою**

Сергій ШАРШОВ

SCIENTIA DIFFICILIS SED FRUCTUOSA

АНОТАЦІЯ

Шарій І.В.: Співробітництво територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випусковій кваліфікаційній роботі проаналізовано законодавчу основу, принципи форуми та основний зміст співробітництва територіальних громад на прикладі Рокитнянської громади. На основі результатів дослідження зроблено висновки та вироблено рекомендації територіальним громадам щодо налагодження співробітництва в сучасних умовах.

Ключові слова: співробітництв, муніципальне співробітництв, територіальна громада, механізми взаємодії, комплексне рішення, проблеми місцевого значення.

ANNOTATION

Sharii I.V.: Cooperation of territorial communities in solving issues of local importance. Final qualifying work for obtaining a bachelor's degree in specialty 281 "Public Administration and Administration" educational program "Public Administration and Administration". State Trade and Economic University, 2023

The final qualifying work analyzes the legislative framework, the principles of the form and the main content of the cooperation of territorial communities on the example of the Rokytnyansky society. Based on the results of the study, conclusions and recommendations were made to the territorial communities on establishing cooperation in modern conditions.

Key words: cooperation, municipal cooperation, territorial community, interaction mechanisms, comprehensive solution, local problems.

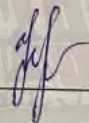
Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Шарій Іванна Віталіївна, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Співробітництво територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«13» травня 2023 року

(підпис)

Згода

Я, Шарій Іванна Віталіївна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: «Співробітництво територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення» несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 13 » травня 2023 року

Підпис

(Шарій І.В)

Прізвище, ініціали

РЕЦЕНЗІЯ

на випускн кваліфікаційну роботу студентки 4-го курсу, 19 групи
денної форми навчання освітнього ступеня "бакалавр"
спеціальності "Публічне управління та адміністрування"
Державного торговельно-економічного університету

Шарій Іванни Віталіївни

на тему: «Співробітництво територіальних громад у вирішенні питань
місцевого значення»

Актуальність теми співробітництва територіальних громад у вирішенні питань місцевого значення полягає в тому, що запровадження співробітництва у діяльність об'єднаних територіальних громад дає змогу сфокусуватися на потребах громадян та поліпшити умови для забезпечення належної, а головне – швидкої реалізації громадянами своїх прав і інтересів. А саме розвиток інституту співробітництва громад дасть змогу поліпшити якість, швидкість, ефективність надання публічних послуг, не зважаючи на власні обмеження, обмеження матеріального чи іншого планів. Об'єктом дослідження є законодавча база з даної теми, монографії, статті та інші наукові доробки, а також Рокитнянська селищна територіальна громада.

Рецензована робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Наповнення параграфів відповідає назвам розділів та затвердженій темі.

В роботі чітко визначено об'єкт та предмет дослідження, сформульовані мета та завдання наукового пошуку. Для вирішення поставлених завдань авторка Шарій Іванна Віталіївна вдало застосовує такі методи дослідження як: системний підхід – для теоретичного визначення сутності співробітництва територіальних громад та його оцінки; методи порівняльного аналізу та синтезу – для виявлення закономірностей забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад в результаті міжмуніципального співробітництва; статистичні методи для оцінки ефективності стимулювання співробітництва територіальних громад; економіко-математичне моделювання – для обґрунтування впливу інструментів державної політики на співробітництво територіальних громад.

Випускна кваліфікаційна робота є завершеним, самостійним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблематики. Висновки та пропозиції, що сформульовані в роботі, є обґрунтованими.

З огляду на зазначене, представлена робота Шарій Іванни Віталіївни виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту.

Рецензент

Галина Іванівна Шарій
Головний спеціаліст
Державного торговельно-економічного університету
(посада та організація/підприємство)

І.М. Чернівцова
(прізвище, ініціали)